

var utan pengar. Ordet synes mest förekomma i uttrycket "168 har väl fått arva trollpungen TRO OCH SED RÖRANDE PENGAR. (Detta är försedd med pengar.)" (Dal.)

Föreliggande frågelista avser att på det folkloristiska området komplettera arkivets tidigare språkliga lista "Pengar och myntväsen". De däri behandlade partierna av ämnet, lekar med pengar, förvaring och transport av pengar och myntsorter ha därför här uteslutits. Här ha vidare utelämnats frågor om penningoffer i källor, vid husbygge, vid jakt och fiske samt vid dop och kyrktagning som tidigare framställt i listorna M 1 Tro och sed rörande källor, M 8 Gårdsrå, M 15 Jaktens folklore, M 26 Fiskets folklore och 36 Dop och kyrktagning. Övernaturliga pengar (trollpengar, skattgrävning på midsommarnatten etc.) samt övernaturliga väsen som draga pengar till sin ägare (spiritus, silverskred, dragfä, dragdockor) komma att bli föremål för behandling i speciella listor inom den närmaste framtiden och förbigås därför i denna lista.

A. Förvärv och besittning av pengar.

1. Känner man till några medel att på övernaturligt sätt skaffa sig pengar (om skattgrävning och spiritus etc., se ovan)? Ex.: "Om di vill ha pängatur sa di koka ett svalägg redit hårt, så växer då ut en kvist sen u ägget. Den sa di gömma i plånboka, så ble di allri utan penga." (Smål.)

Har man några föreställningar om att vissa växter eller djur kunna skaffa en pengar eller tur med pengar? Hur har man i så fall gått tillväga för att utnyttja dem? Ex.: Visa sädesärlan pengar, när hon kommer på våren första gången du ser na, så fattas det aldrig pengar för dig det året sen. (Sdm.) - Om man hade en flädermus i börsen, skulle man aldrig bli utan pengar. (Ång.)

2. Har man vidtagit några andra åtgärder för att ej pengarna skulle tryta, för att göra dem dryga? Ex.: För att inte pengarna ska tryta bör man gå till kyrkan tre torsdagskvällar i nedan och ta ler norr om kyrkmuren och lägga i börsen. (Vml.)

Är den föreställningen bekant att man inte bör låta penningpungen eller penningkistan bli tom, utan alltid låta något mynt ligga kvar? Varför? Skall detta mynt vara av någon särskild sort eller beskaffenhet? Skall man göra något särskilt med det? Vad kallas det? Ex.: Man bör aldrig göra sig öd i pungen utan låta åtminstone ett om också litet mynt ligga kvar. Detta drog andra till sig och kallades drapäng, drastuver, dratusse. (Vgl.). - En hettepeng (upphittad slant) skulle vara en god drastuver, likaså ett mynt som anträffats i magen på ett slaktat djur. (Vgl.) - Den sista slant man hade kvar i pungen kallades lockslant. (Nb.) - Penningpungen bör aldrig tömmas helt, man bör lämna en "ålaslant" kvar. (Lappl.) - Ta aldrig sista slanten ur pungen, då ger du bort lyckan. (Sdml.) - "Den som har bara en kopparslant kvar i pungen säger: Den här ska jag ha kvar, annars pissar hundarna på mig." (Dal.) - Man spottade på den sista slanten på bägge sidorna och stoppade den tillbaka i pungen. Den skulle då "dra pengar". (Dal.)

3. Tror man att vissa människor kunnat ha en övernaturlig penningpung i vilken pengarna aldrig togo slut? Vad kallas en sådan? Ex.: "Trollpung, på något sätt övernaturlig pung vars innehavare aldrig

2.
var utan pengar. Ordet synes mest förekomma i uttrycket: ¹⁶⁹ "Du har väl fått ärva trollpungen du". (Säges till den som alltid är försedd med pengar.)" (Dal.)

4. Har man trott, att man genom några särskilda åtgärder kunnat lika som binda pengarna vid sig så att man icke kunde förlora dem? Hur skulle man i så fall förfara? Ex.: "Om man lägger ett mynt så, att tre lik bäras fram däröver, kan man sedan aldrig göra sig av med det. Hur ofta man än betalar med det eller växlar bort det har man det likväl kvar. Man har därför brukat gömma slantar under ingången till kyrkogården. (Dal.)

5. Tror man att vissa personer kunnat med övernaturliga hjälpmedel dra till sig andras pengar? Vad kallades detta (vita till sig pengar)? På vilka sätt har det kunnat ske? Ex.: En gubbe kunde vita till sig pengar. Man lade ned pengar i ett lönrum i en låda med starka lås och låste den och satte ned den i en byrå som också låstes, men när man såg efter hade gubben pengarna i sin pung i alla fall. (Vgl.)

Vilka medel har man använt för att förhindra, att någon drog till sig ens pengar? Ex.: För att ingen skulle kunna vita till sig ens penningar, skulle man bita över dem. Detta skulle dock ske under eget tak för att medlet skulle vara verksamt. En person avbröt sin påbörjade resa, då han märkte att han glömt detta, gick in till sig, bet i sina penningar och fortsatte sedan. (Vgl.)

6. Vilka föreskrifter har man att iaktta för att undgå att pengarna eller rikedomerna går ifrån en? Ex.: Man får aldrig sopa efter solnedgången, då sopar man bort pengarna. (Gotl.) - Man fick ej sopa om kvällarna åtminstone ej kasta ut soporna på kvällen; "då sopades fattigdomen på huset" eller "rikedomerna ur huset". (Gotl.) - Man fick aldrig ta med sopkvasten på stolar och soffor för att dra ned skräp, för då blev man fattig. Ej heller fick man sopa under fötterna på en som satt och drog upp dem för då sopade man bort rikedomerna för densamme. (Vmd.)

7. Vilken betydelse har man tillmätt den första slant man får in för dagen (veckan, månaden, året)? Har man behandlat den på något särskilt sätt? Vad kallas den? Ex.: Den första slant man får in för dagen skall man spotta på och säga: "handsöl"; då har man utsikt att få mera pengar innan kvällen. (Upl.) - Det första myntet som knallen, gårdfarihandlaren, fick in på dagen kallades handsöl. På detta gjorde han merendels ett hujanne, en utandning, ett blåsanne, innan han stack ner det i pungen. Detta skulle främja handelslyckan för dagen.

Betydde det något av vem (man, kvinna; ung, gammal) man fått mottaga den första slanten?

Har man trott det vara lyckligt eller olyckligt att få in pengar på vissa dagar? Vilka? Ex.: En skulle aldrig bry sig om några pengar på en söndag. Inte ge ut pengar på de första dagarna i veckan. Nödgas man ändå så göra skulle en alltid laga så att en feck tebakars.-När man får in pengar på måndan, får man hela veckan. (Upl.)

9. Har man annars iakttagit några särskilda bruk när man fått in eller givit ut pengar för att få tur med dem (t.ex. spotta el.dyl.)? Vad har man att iaktta när man räknar pengar vid köp? Bör man räkna pengarna åt sig eller ifrån sig? Vilken avsikt har man med det ena eller andra förfarandet härvidlag? Skall man kanske inte alls räkna pengarna? Varför? Ex.: Ställde det sig så, att en själv måste ge tebakars

så skulle en i och med detsamma göra en liten rörelse med handen ett litet håvanne emot sig, att likasom taga till sig innan en gav ifrån sig. Det var sålunda aldrig lönt att gå ut och försöka låna pengar i början av en vecka.

10. Berättar man att den onde försett människor med pengar? Ex.: "Di sulle ta å springa ansjöls (motsols) omkring körka tre torsdasnätter i ra å för van gång titta in genum nöklahult i körkedöra å den tredje torsdasnatta di gjorde så kom skam te dum. Dä va di sum jeck i körka unne di tre vekera, sum feck släpa te (släppa till) penga. Dä tog uta di sum di bar på sä å vångla (gick och drev) mä, men dä kunne dra ifrå dum uj (också), u ta di sum di hade hemma. (Vgl.)

Vad ansåg man om sådana pengar, som man fått med den ondes hjälp? Ex.: "Det fanns personer som fått en slant av en 'herre' och som sedan hade tur jämt med sina affärer men om man till sist fann det kusligt och ville göra sig av med slanten, visade sig detta vara omöjligt om man gav bort den eller kastade den på elden, så låg han kvar i västfickan i alla fall." (Upl.)

B. Varsel, dröm och spådom.

11. Har man av vissa iakttagelser eller märken trott sig kunna förutsäga att en person skall få pengar, bli rik, eller förlora pengar bli fattig? Ex.: Man känner sig trött och tung mitt på dagen och lägger sig. Den förste som då kommer in blir rik. "Det tyngde mig så förskräckligt, så du kommer att bli rik", säger man. (Dal.) - Den som möter soporna blir rik. (Dal.) - Ju flera vita fläckar på naglarna desto rikare blir man. (Sdml.) - Tur att få tillbaka en ettöring eller att hitta en, men de måste gömmas för att det ska bli tur. (Smål.) - Det är lyckosamt att hitta slantar efter vägen. (Dal.) - Regn i brudkronan betyder rikedom. (Vgl.)

12. Vilka drömmar anses förebåda pengar eller rikedom? Ex.: Drömer man om råttor, så får man pengar. (Norrl.)

Vad betyder det att man drömmer om pengar? Ex.: Dröm om pengar bebådar förargelse. (Vgl.)

13. Ha pengar kommit till användning då man sökt förutsäga framtiden i ett eller annat avseende (t.ex. vem man skall bli gift med, fem som först skall dö, rikedom, fattigdom el.dyl.)? Ex.: Om man låg första gången på ett ställe skulle man lägga en slant under huvudkudden, sedan gömma den och ge den till grindslant åt den som stod och öppnade den grind, man först gick igenom, det namnet som den hade, skulle den bära som man blev gift med. (Sdml.)

C. Pengar som skyddsmedel.

14. Har det förekommit att man ständigt burit mynt på sig, därför att man trott dem skydda eller bringa lycka, tur i allmänhet eller i något visst avseende? Hur skulle sådana mynt vara beskaffade och hur bar man dem (i fickan, i en tråd om halsen etc.) Ex.: Ett mynt präglat 1777 hittades mellan bottnarna i en gammal näversko.

Har man hört talas om att någon kunnat göra sig hård mot spöslag eller kulor genom att bära ett mynt på sig? Hurudant skulle myntet vara och var skulle det placeras?

Har man placerat ett mynt någonstans inne i boningshuset eller i uthusen till skydd eller lycka? Ex.: En penning skulle slås in i fähus.

väggen om man ville ha lycka med kreaturen; silver var därvid bägre än koppar. (Dal.)

D. Pengar i läkekonsten.

15. På vilka sätt ha pengar kommit till användning vid botandet av sjukdomar av skilda slag? Vad för sorts pengar skulle det vara och vilka metoder har man använt i olika fall? Ex.: En böld kunde botas om man strök av varet på en styver och kastade den i en korsväg. Den som tog upp styvern fick bölden. (Vgl.)

16. Har man vid sjukdom brukat "offra" en slant för att återvinna hälsan. Hur gick det till? Vad kallar man i orten detta förfarande? Använder man verkligen i orten uttrycket "offra" i detta sammanhang? (Återge sagesmännens framställning ordagrant!) Brukade man därvid läsa något? Vilka läsningar har man använt? Ex.: Mot sjukdom offras en slant vid en korsväg. (Nrk.) - Man offrar i sjön för att få hälsa; en styver, ett söm, en knapp kastas i sjön en torsdagsmorgon före soluppgången, därvid läser man något. (Vgl.) - När människor bli sjuka offras det; tre kvällar å rad stoppas ettöringar i golvspringorna i förstukvisten under läsning samt läsning över den sjuke. (Ögl.) - Sedan man satt bort tandvärk i ett träd, lägger man en tvåöring och en brödtugga djupt ned under en jordfast sten. (Smål.) - När de högg buskar blev de sjuka ibland. Då var det någon sjukdom insatt i buskarna. Om de då skulle bli friska igen måste de offra mjölk eller ettöringar där. (Ögl.)

Har man brukat "offra" en slant i samband med utkastning, utslagning, blystöpning, då man smort älvkvarnar eller på annat sätt sökt bota sjukdom? Ex.: När man "råkat ut för ont" bör man skrapa av flera metaller och kasta ut, där man råkat för och sedan lägga en silverslant på platsen. (Ång.)

E. Övriga penningoffer.

17. Har det förekommit att man vid segling kastat en slant i sjön för att få god vind? Vad kallades detta (köp efterväder)? Skulle den kastas på något särskilt sätt? Skulle man därvid yttra eller läsa något? Ex.: För att få god vind kasta sjöman en 6-styver i sjön och säga: "Blås Kajsa!" (Vgl.)

18. Har det hänt att man "offrat" pengar före eller efter en resa? Hur har detta gått till? Ex.: I Bro kyrka på Gotland bruka sjöman (i hemlighet) skjuta in ett större eller mindre mynt mellan kyrkdörren och tröskeln. Detta antingen före eller efter en resa.

19. Känner man till att man "offrat" mynt vid andra tillfällen än de redan nämnda? Ex.: När en tjänare tar städsel och går i tjänsten kastar han en slant över axeln med orden: "Ta de här du och låt bli mej!" (Upl.) - Man lägger en trestyver på platsen där någon förtretlighet händer. (Öl.) - Var något i olag, lampglas gingo sönder e.d. så kastade man ut en slant och sade: "Här har ^{du}..." (Ång.)

20. Berättar man om hur människor vid olika tillfällen lagt ut pengar åt skogsrän, trollen eller andra övernaturliga väsen? Uppteckna alla sägner och berättelser härom! Ex.: "Kommer du på underjordiskornas område, råkar du ut för stygghet, men lägger du ner en silverslant blir du förlikat med dem." (Dal.) - En gubbe var illa an-

satt av skogsrän. För att bli kvitt henne satte man styvvar i träden vid en korsväg. "Dette skulle være offer te skoråa". (Vrml.) - Om man såg en utkastning (utböling, myling) skulle man sätta en slant i en i ändan kluven sticka och räcka den åt utkastningen, så talade han om vem som var hans mor. (Dal.)

F. Pengar i vardagssysslor och högtidsbruk.

21. Har det någon gång förekommit att man lagt mynt i kreaturens foder? I vilken avsikt? Vid vilka tillfällen? Ex.: När man ledde bort en ko för betäckning, skulle man föra med sig en löpestuver. Denna skulle man giva kon i en bit bröd, innan kon efter betäckningen gick över rinnande vatten. Då skulle säkert betäckningen ge resultat. (Vgl.)

22. Har man annars använt mynt såsom skyddande eller hjälpande medel i de dagliga sysslorna? Ex.: När man kärnade smör, lade man en silverslant i kärnan för att det skulle bli smör. (Dal.)

23. Har det varit bruk att bruden eller brudgummen eller båda två skulle ha en slant i skorna? I båda skorna? I endera skon, vilken? Vad skulle det vara för slags slant? Skulle den läggas dit på något särskilt sätt? Vad skulle detta vara bra för? När skulle man ha slant i skorna (under vigseln, under dansen)? Vad gjorde man med denna slant, då bruden (brudgummen) tog av sig skorna? Ex.: "Brud och brudgum skulle vid bröllopet ha silver- eller kopparslantar i skorna, men man fick ej släppa dessa slantar direkt med händerna, utan vederbörande skulle först stoppa dem i munnen och sedan låta dem därifrån en och en falla direkt i skon." (Häls) - Har bruden silverslant i skon under vigseln blir hon rik. (Smål.) - Bruden har silverpengar i skorna; de "drar", så att det ej fattas för henne sen. (Söml.) - Bruden bär en slant i skon under dansen för att ej sen lida brist på mynt. (Upl.) - Bruden lägger en slant i skon för rikedom, den tillfaller den som tar av bruden skon. (Ögl.) - Har brudgummen en 10-öring i vänstra skon så blir det "framlycka" för brudparet, faller slanten ut blir det olycka. (Dal.) - Brud och brudgum lägga pengar i skorna för att ej bli förtrollade. (Upl.) - En brud blev förtrollad av svärföräldrarna, så att hon ej kunde svara vid vigseln, hon lade sedan en 25-öring i ena skon för att hindra ett upprepande. (Ång.)

Andra trosföreställningar, som röra pengar vid bröllop? Ex.: Ger man stor penning till den som bäddar brudsängen blir paret rikt. (Nrk)

24. Har det förekommit att man lagt en slant i det nyfödda barnets linda? Varför gjorde man det? Skulle slanten placeras på något bestämt ställe i lindan (på bröstet, på ryggen)? När lades den dit (strax efter födelsen, före dopet) och hur länge lät man den ligga kvar i barnet kläder? Vad gjorde man av denna slant sedan? Ex.: "Dom la en tieöring i lindan, för annars skull dom kunna byta bort dom inna dom vart kressna (döpta)". (Häls) - En kopparslant syddes in i lindan åt den nyfödde, den skyddade honom mot sjukdom. (Härj.)

Har man kanske hängt slanten om barnets hals eller lagt den i handen på det? Ex.: Man tog en selverstyver och borra hål i och hängde den om halsen på de nyfödda barnen. (Dalsl.) - Man slog hål i ett silvermynt och band det om halsen på det nyfödda barnet, för att det skulle bli rikt. (Vrml.) - Barn skulle döpas med ^{en} slant i handen, för att de ej skulle bli utan pengar. (Smål.)

Skulle någon bestämd person (fadern, modern, gudfar, gudmor) ge barnet en slant vid dopet? Hur skulle det gå till? Vad trodde man om denna slant? Ex.: Den kvinna som bär barnet till dopet skall giva det mössa och linne, i vilket en silverpenning skall vara insydd. (Smål.) - Barndop. Den hustrun som bar barnet brukade, om hon var hederlig, sticka en silverpenning, en eller två riksdaler, i lindan på barnet. Denna slant, en "dryckesstyver", hittades sedan av modern, då hon löste lindan. (Öl.)

(1777) Har man brukat lägga slantar i barnets första badvatten? I vilken avsikt? Hurudana och huru många slantar? Ex.: I barnets första badvatten lägges en silverpenning att barnet må bli rikt. (Smål.) - I första badvattnet lägges pengar åt den som badar barnet; betyder också rikedom och välsignelse för barnet. (Dalsl.)

Känner man till följande eller någon liknande sedvänja? Ex.: Om man kommer in i ett hem, där hustrun nyss har "barssa" (fått barn) och barnet inte hunnit kristnas, så mister man mössan. Man måste då genom att ge den nyfödde en slant "lösa igen mössan". Man brukar akta sig för att gå in på ett ställe, där man misstänker att något sådant kan hända en. Inte nog med att man blir av med en slant, man blir också utsatt för sina bekantas gabb och spe. Så snart dopet är över, behöver man inte vara rädd för att mista sin mössa där längre. Eget nog har jag aldrig hört talas om att någon mist hatten vid ett sådant tillfälle. (Vgl.)

Ange sagesmannens egen benämning på seden (lösa igen mössan, lösa igen luvan).

25. Har man brukat lägga mynt på den dödes ögonlock? Varför gjorde man det? När lades de dit (omedelbart efter dödsfallet, vid svepningen)? Vad för sorts mynt skulle det vara? Tog man bort mynten före begravningen? Vad gjorde man i så fall av dem? Vad kunde hända om man underlät att lägga mynt på den dödes ögon? Ex.: Dödgravare kunna finna kopparmynt i kyrkogårdsmullen ty det har ända in i våra dagar varit brukligt, att lägga sex- eller tolvstyvror på den dödes ögonlock. - För att ej den döde skulle gå igen, lade man femöresmynt över ögonen på liket. (Vb.)

Har det varit brukligt att lägga pengar i likkistan? Varför? Hurudana och hur många slantar lade man dit? Var någonstans i kistan lade man dem? Har det någon gång hänt att man lagt ett mynt i handen eller munnen på den döde? Fingo alla döda pengar med sig i graven eller var det bara vissa personer, vilka? Ex.: Man lägger en portmonnä med en slant i under sveplinet att den döde ej må gå igen. (Ång.) - Jag vet att dom förr brukade lägga gamla mögliga slantar i kistan hos den döde. Det skulle alltid följa med honom något i kistan för att han inte skulle "gå igen". Och de beräknade att pengar skulle hålla längst. (Vrml.)

Har det hänt att man vid begravningen kastat mynt i graven, på kyrkogården eller på vägen dit? Varför gjorde man så?

Har man trott att den döde kunnat taga sjukdomar och annat ont med sig i graven och därför givit honom pengar i ersättning? Ex.: En oxel (svulst) kan botas därigenom att man låter handen på en död gripa om den och så ger man den döde en peng för det. (Vgl.)

G. Olika slag av pengar och deras övernaturliga kraft.

26. Angiv noga i varje särskilt fall hur de mynt skulle vara beskaffade som man använde vid alla de ovannämnda tillfällena!

Känner man till mynt som ha prägel på endast en sida? Vad kallades de och vad trodde man om dem? Ansågos gamla mynt särskilt värdefulla till vissa ändamål? Borde myntet ha präglats visst årtal? Var det särskilt bra, om det hade vissa siffror i prägel, t.ex. tre sjuor (1777) eller åttor (1888)? Angå man slantar med udda siffertal särskilt värdefulla? Angiv om de mynt som användes på sätt som ovan angivits skulle vara av visst präglingsvärde (ettöringar, tolvskillingar, styvrrar etc.) eller av viss metall! Ex.: En ko som blivit bergtagen köpte man vid ett tillfälle igenom att lägga "en udda slant" (med udda siffertal i prägel) under en tuva i skogen. (Gstr.)

Vilka egenskaper har man tillskrivit pengar som hittats, tiggts, stulits eller varit gömda, legat i magen på ett kreatur eller annars förvärvats på något ovanligt sätt och vad har man använt dem till?

Har det förekommit att man skavt metall av mynt och använt den till magiska ändamål? Vilka? Ex.: En man i Dalarna brukade skära "kåtor" ur några gamla mynt präglade 1777 och stöpte in dem i büsskullor.

Brukade man tala om "syndapengar"? Vad har man trott om dem? Om "rättfärdiga" och "orättfärdiga" pengar? Vilka kännetecken hade man på det ena eller det andra slaget härvidlag? Vad gör man för att undvika de senare? Ex.: Orättfångna pengar räckte ej längre än i tredje led; de brände hål i pengapongen.

H. Pengar som prydnader.

27. Ha män och kvinnor använt mynt som prydnader, såsom örhängen, halssmycken, knappar, i klockkedjan eller liknande? Hurudana mynt har man företrädesvis använt och hur har man anbringat dem? Har man tillmätt dem någon annan betydelse utöver den att vara prydnader (jfr ovan, 14).

Har det förekommit att man haft mynt i fickorna som skramlat för att det skulle låta fint och förmöget? Ex: "Pojkarna hade småmynt i fickorna, som skramlade under det de dansade. Detta för att det skulle låta fint och förmöget." (Sdml.)

I. Pengar i sägen och dikt.

28. Känner man till några sägner eller berättelser om pengar liknande följande:

En död herreman brukade varje natt återvända till sitt slott där han låg i sin säng över natten. En piga hade till syssla att varje kväll bädda hans säng. En kväll kom hon sent och mötte den döde men hon bäddade i alla fall. Sedan hon gjort det ville han ge henne dricks-pengar. Hon var då så klok att hon höll upp sitt förkläde åt honom, för de mynt han slängde åt henne voro så pass heta, att de brände hål på förklädet och föllo på golvet. Men då böjde han sig själv ned och tog upp dem. Nu kunde hon ta emot dem av honom.

Tar man ett dödben från kyrkogården måste man lägga en slant på

graven som säkerhet tills man bär det tillbaka. Jag hittade en krona en gång på H. kyrkogård och tog den med hem och stoppade den i väggen. Men jag fick ingen ro så jag kunde sova på nätterna och dom hörde hur det knäppte och lät då jag var borta. Till slut for jag tillbaka med kronan och lade henne på graven igen. Sen fick jag sova. Det var någ någon slant som var lagad dit så där som säkerhet. (Vb.)

Känner man till ordspråk, ordstäv och talesätt rörande pengar?

Pengar tala mer än tolv nämndemän. Med pengar kan man köpa allt utom saligheten. Kärlek kan mycket men pengar mer. Den som är slagen till slant blir aldrig dukat. Har jag pengar i min pung så har jag mat i min mun. Utan pengar skall man ej gå på marknaden. Den som inte har pengar får sitta vid dörren. Den som ej ser upp med ögonen får se upp med pungen. Riksdaler stig upp, låt styver sitta. Pengagifte - lyckoskifte. Låna din vän och kräv din ovän. Blundar man när man köper får man glo när man betalar.

30. Känner man till några visor, lekar, rim eller ramsor som behandla pengar? Ex.: Min fru skicka dig en penning. Laget sitter. En går ikring med några tråpinnar som föreställa pengar. Han lämnar en pinne åt en och var samt säger: "Min fru skickar dig en penning. Du får köpa vad du vill. Men ja och nej och vitt och svart, då får du inte nämna". När han delat ut pengar åt alla, kommer han tillbaka och frågar: "Nå, va köpte du för penningen, min fru skicka dig?" Då gäller det att svara utan att nämna ja, nej, vitt, svart, vid risk att ge pant. - Bära bulten. Ringen står tyst och stilla. Ingen titta sig tillbakers. En går omkring med en ihopabyltad näsduk i handen samt räxar oupphörligt om och om igen: "Bära :/: bulten bank, stora pengar släpper jag. När ja kommer tebaka, så slår ja så dä knakar :/: dä knakar, dä knakar :/:". Under tiden släpper han så omärkligt som möjligt bulten, näsduken, på golvet bakom någon, vilken det tillkommer att innan den förste hinner "tebaka" taga upp näsduken och "bära bulten". Annars slår den förste honom i ryggen så "det knakar". - "En gammal dryckesramsas" : Å skit i sjuttan stuver, sålänge rocken står i pant imot etthallstop brännevin. Å så rullar vi galant. (Vgl.)

1. En riddare på vår äng. (Jfr Sv. Forn. III, s. 229.)

Det red en herre uppå en äng,

han red båd fortare och sakta.

2. Än står ett träd på min faders gård. (Jfr Sv. Forn. III, s. 299.)

Än står ett träd på min faders gård

det har så underliga grenar.

3. Ack, om jag tordes våga. (Jfr Sv. Forn. III, s. 193.)

Ack, om jag tordes våga

min jungfru till att fråga.

4. Det kom en unckari ridandes.

Det kom en unckari ridandes,

på vår gård kom friandes.